

**23 AUGUST 1944 ÎN MEMORIUL SERGENTULUI SANITAR DRAGOI
NICOLAE DIN BATALIONUL DE GARDĂ
A PALATULUI REGAL**

*Dr. Daniel Silviu NICULAE**

În august 1942, după perioada de instrucție, Dragoi Nicolae a fost repartizat la Compania 1 de Gardă București sub comanda căpitanului Teodorescu Gheorghe, un comandat exigent, dar drept, așa cum îl descria Drăgoi Nicolae. La scurt timp, acesta a fost trecut la serviciul sanitar al batalionului de gardă unde a rămas până în anul 1945. După primul bombardament al aliaților asupra Bucureștiului din aprilie 1944, în cercurile palatului s-a observat o stare de agitație care a determinat schimbarea colonelului Marcel Olteanu cu colonelul Emilian Ionescu, care discret și fără să atragă atenția a reușit să introducă în incinta palatului mai multe care blindate.

După constituirea Frontului Unic Muncitoresc în mai 1944, organizație coordonată de comuniștii din libertate după indicațiile primite de la cei din închisoare, Dragoi Nicolae a fost martorul unor evenimente care au determinat actul de la 23 august 1944. Cu o abilitate greu de explicat, comuniștii se strecurau printre agenții Siguranței reușind să intre în legătură directă cu cercurile Palatului Regal ceea ce a determinat începerea unei serii lungi de ședințe secrete la care au participat Emil Bodnăraș (inginer Ceaușu) și Lucrețiu Pătrășcanu. Intrarea în Palat se făcea sub acoperirea amurgului pe la postul de santinelă de lângă bisericuța din Strada Câmpineanu, sub atenta supraveghere a căpitanului Teodorescu Gheorghe. Referitor la ziua de 23 August 1944, Dragoi Nicolae relatează că la ora 13.00, după o amiază puțin noroasă, din ordinul colonelului adjutant Emilian Ionescu, a fost pus în executare de către căpitanul Gheorghe Teodorescu, consemnul strict de a nu se mai permite accesul și ieșirea din Palatul Regal, în timp ce au fost luate măsuri energice de întărire, dublare și chiar triplare a unor posturi de santinelă. În momentul în care Mareșalul Ion Antonescu și Mihai Antonescu erau în audiență, garda care îi însoțea pe aceștia era staționată în dreptul celor 5 mașini de culoare neagră în fața Palatului. Dintre cei 30 de agenți de pază, 18 îl însoțeau pe Mareșalul Ion Antonescu, iar 12 pe Mihai Antonescu. Pe motiv că audiența dura mai mult decât era programată, căpitanul Teodorescu Gheorghe a reușit să-l convingă pe comandantul gărzii să ordone mutarea efectivelor de pază, fiind nevoiți să intre printr-o poartă din fața Palatului, moment în care au fost dezarmați și duși în

*Asociația Istorică „Dimitrie Cantemir” – A.S.I.C. București, e-mail: danielniculaie@yahoo.com

Sala cu Mese a ostașilor din Batalionul de Gardă a Palatului. La scurt timp, Ion Antonescu a fost arestat, moment în care avut loc o reacție autoritară a acestuia care s-a împotrivit acțiunii, fapt care determinat o stare de derută a echipei de arestare, însă apariția colonelului Emilian Ionescu ascuns după draperie a rupt starea de tensiune prin ordinul răspicat „*Maior Dumitrescu, executarea!*”¹.

Prin intermediul generalului Constantin Tobescu, directorului Direcției Siguranței și Ordinii Publice, Misiunea Germană din capitală a fost informată cu privire la evenimentele de la Palat, fapt pentru care, în jurul orei 21.45, Manfred von Killinger s-a prezentat neinvitat la Palat solicitând regelui Mihai eliberarea celor arestați. Refuzat, ministrul Germaniei la București a amenințat că v-a transforma România într-o mare de sânge. La ora 22.00 a fost citită la radio Proclamația către țară a Regelui Mihai al României prin care cetățenii țării au aflat că România a ieșit din alianța cu Puterile Axei, încetarea războiului împotriva Națiunilor Unite și începerea luptei pentru eliberarea Transilvaniei de Nord. La ora 23.00, au fost invitați la Palat generalul Erik Hansen și generalul Albert Gerstenberg cărora li s-a adus la cunoștință că România v-a lupta alături de aliați, prin urmare li s-a atras atenția ca trupele germane să se retragă în liniște de pe teritoriul român. În jurul orei 04.00, 24 august 1944, în curtea Batalionului de Gardă au fost aduși cei cinci arestați, Mareșalul Ion Antonescu, Mihai Antonescu, generalul C. Pantazi, ministrul de Război și Mircea Elefterescu și urcați într-o dubă condusă de fruntașul Petre Bunea spre sediul secret situat în parcul Vatra Luminoasă, casă conspirativă a Partidului Comunist Român. Cea urmat este cunoscut. Redam integral *Memoriu* scris de sergentul Dragoi Nicolae cu intenția de a obține niște drepturi financiare și recunoașterea participării la evenimentele de la 23 august 1944.

MEMORIU REZUMATIV

Asupra activității mele la marele eveniment istoric de la 23 August 1944

Subsemnatul Dragoi Nicolae, domiciliat în București, B-dul Nicolae Bălcescu nr.30, etajul 3, apartament 3, cu respect aduc la cunoștință următoarele:

La 23 August 1944 aveam gradul de sergent în Batalionul de Gardă al Palatului. Făcând serviciul de sanitar – infirmier și posedând un ordin special de serviciu pe care-l păstrez și astăzi, am fost deseori chemat la domiciliul de către generalul C. Sănătescu, Mareșal al Palatului și șeful Casei Militare și de

¹ Arhivele Naționale Istorice Centrale (în continuare ANIC), *Fond Ionescu Emilian*, Dosar 18, ff.111-117.

către colonelul Adjutant Emilian Ionescu, ocazii în care îmi dădeau misiuni informative asupra hitleriștilor SS aflați cu sediul în fostul Hotel Splendid Parc de lângă Cazarma Batalionului de Gardă al Palatului din strada Pictor Grigorescu, precum și despre starea de spirit a tovarășilor mei de arme și a populației. Aproape săptămânal informam pe cei doi șefi mai sus indicați, în perioada iulie-august 1944 informații care se transmiteau și reprezentanților P.C.R. Lucrețiu Pătrășcanu și tov. Emil Bodnăraș care lucrau cu Palatul.

Informațiile date au slujit foarte mult la cunoașterea situației inamicului, în special pentru ziua de 23 august 1944. În acest scop am primit misiunea de a mă împrieteni cu portarul Hotelului Splendid-Parc invitându-l la diferite restaurante și făcându-i cadouri în bani și țigări de la Palat precum și alimente de la domeniile Coroanei. Comandanții superiori mai sus amintiți îmi acordau multă încredere, în special colonelul adj. Emilian Ionescu, deoarece îmi cunoștea familia din Timișoara. Pentru această activitate am fost deseori felicitat, primind mulțumirile dumnealor².

De asemenea, am fost special instruit de către căpitan Gh. Teodorescu de a păstra secretul cel mai deplin asupra persoanelor ce nu odată le-am văzut intrând în Palat. Erau delegații Partidului Comunist Român aflați în libertate care sub îndrumarea Partidului au organizat și înfăptuit marele act de la 23 August 1944, încredințându-mi misiuni speciale de a supraveghea postul de intrare. Cea mai mică scăpare putea fi fatală, îmi spunea căpitanul Gh. Teodorescu, pentru că dictatura militară-fascistă era de veghe. Secretul a fost păstrat și acțiunea P.C.R. a reușit conform planului.

II

În noaptea de 23 august 1944, fiind de serviciu permanent, am primit ordin să mă prezint la colonelul adj. regal de serviciu Emilian Ionescu, care mi-a încredințat misiunea să conduc echipa comandată de ing. Ceaușu (Emil Bodnăraș) formată din tineri patrioți comuniști ce purtau pe brațul stâng banderolele tricolore cu inițiativa P, în cazarma batalionului de gardă, să procedez la instruirea lor, cu armamentul modern luat de la agenții ce au însoțit la palat pe cei doi Antonești, care la rândul lor au fost arestați. Instruirea am făcut-o sub comanda căpitanului Gh. Teodorescu, iar după ce echipa și-a însușit perfect mânuirea armamentului, în zorii zilei de 24 august au luat în primire pe cei 5 arestați, Ion și Mihai Antonescu, General P. Vasiliu, General C. Pantazi și Colonel M. Elefterescu.

²Ibidem, f.109.

În zilele de 24-28 august 1944 am făcut parte din echipajul de ostași voluntari ai companiei I-a, gardă care a rămas în palat pentru pază sub comanda serg.maj. Cojocaru Dinu, unul dintre noi F.R.T. Cazan Nicolae a fost răpus de gloanțele hitleriștilor, iar alții răniți mai grav sau mai puțin grav. Restul companiei din ordinul Generalului Sănătescu s-a retras la Prefectura Poliției, Banca de Stat și apoi Cazarma Ghencea.

După cum se știe, Palatul în acele zile a fost supus unui bombardament sălbatic de către aviația germană în urma căruia ostașii de gardă și tanchiștii aduși de dl colonel Emilian Ionescu ca întărire au avut numeroși morți și răniți la posturile lor de luptă printre care și căpitan Budeanu. Datoria mea de sanitar înfirmier a făcut să fiu tot timpul sub bombardamentul înfiorător și să dau ajutor medical de primă urgență³ celor grav răniți, mai ales că, col. dr. Marin Popescu a fost surprins de bombardament în altă parte. Numai o minune a făcut să scap teafăr din acest vacarm.

Pe lângă ostași au căzut răniți și numeroși civili care alergau spre adăposturile palatului, pe toți i-am îngrijit și evacuat cu mijloace improvizate la spitalele: Dr. Gerota, Militar, Pantelimon, Grigore Alexandrescu, care funcționau la acea vreme .

Am fost informat că într-una din zilele lui aprilie 1966 unii ofițeri, ostași și subofițeri tovarăși ai mei de arme au fost invitați la M.F.A. și distinși de către Partid și Guvern cu recompense morale și rentaviajere.

În această perioadă subsemnatul eram stabilit la Timișoara.

Prin prezentul memoriu solicit și subsemnatul renta viajeră lunară a subofițerilor considerând că și misiunea mea a fost la fel de importantă. Încurajat și de articolul la "a 50-a aniversare a P.C.R." a tov. Secretar General Nicolae Ceaușescu, în care se arată și contribuția cercurilor palatului la realizarea mărețului act de la 23 August 1944, al P.C.R., înaintez acest memoriu, cu rugămintea e a se lua în considerare cele arătate mai sus, pentru a fi și eu aliniat în rîndurile tovarășilor de arme de atunci, care au fost recompensați pentru meritele lor.

De activitatea mea de atunci cred că-și mai reamintește tovarășii: general de armată în rezervă C.Vasiliu Rășcanu, care întrecutul apropiat și-a făcut propuneri în acest sens a cărui figură bărbătească am întâlnit-o adeseori în cabinetul general C.Sănătescu, care odată I s-a adresat astfel " uite Costache, băiatul acesta ne aduce informații foarte prețioase – general locotenent rezervă Emilian Ionescu sub ale cărui ordine directe am activat pe acele vremuri⁴.

³Ibidem, ff.110-111.

⁴Ibidem, f.111.

Efectele politico-militare ale actului de la 23 august 1944 se derulau cu o rapiditate greu de controlat dând naștere unor situații contradictorii. La 26 august 1944, la ora 16.30, a fost transmisă prin intermediul radioului, Declarația de război a României împotriva Germaniei. Reacția noului aliat sovietic a venit prin ordinul generalului Rodion I. Malinovski, comandantul Frontului 2 Ucrainean susținut de guvernul de la Moscova, care prevedea refuzul începerii unor tratative cu românii și confirmarea inamicului. Lipsa semnării unei convenții de armistițiu între România, Moscova și Națiunile Unite a determinat dezarmarea unităților românești și luarea în prizonierat a circa 150.000 de soldați, 6000 de subofițeri și ofițeri. Despre soarta acestora s-a scris și încă se mai scrie. Să nu uităm.

Cu ajutorul politicienilor români, prin acte de trădare, incapacitate de luptă ale unor conducători militari, greșeli de ordin strategic ale germanilor, sovieticii au ajuns la București, Belgrad, Budapesta și Viena, facilitând instalarea regimurilor totalitare și conturarea zonei de influență asupra căreia a căzut cortina roșie de fier.

***AUGUST 23, 1944 IN THE MEMORIAL OF THE SANITARY SERGEANT
DRAGOI NICOLAE FROM THE GUARD BATTALION OF THE ROYAL
PALACE
-abstract-***

Keywords: August 23, 1944, Second World War, King Michael, Ion Antonescu, Romanian Communist Party

In the middle of August 23, 1944, there was a political-military error, a political event with serious consequences for the history of Romania. The arrest of Marshal Ion Antonescu and Mihai Antonescu and the geopolitical effects of this approach paved the way for the invasion of the Red Army to the south east and center of Europe and the premises for the establishment of the so-called regimes of popular democracy, a political solution of governance that left deep traces in the mentality of the Romanian people. Sanitary sergeant Dragoi Nicolae witnessed the events of August 23, 1944, actively participating in the arrest team, without realizing the consequences of this act.